

Työelämän tutkimuspäivät 2020

Työryhmä 15: Työelämän kehittäminen

Kirjoittajat: Anna-Leena Kurki, Inka Koskela, Virpi Kalakoski

Miten tekoälyllä voidaan tukea kehittämistoimintaa työ- ja virtuaaliyhteisöissä?

Suomalaisessa työelämässä on meneillään murrosvaihe, joka muokkaavat työn tekemisen rakenteita, sisältöjä ja olosuhteita. Toiminnan ja osaamisen kehittäminen ovat niin organisaatio-, yhteisö- kuin yksilötason kysymyksiä, joihin on löydettävä kustannustehokkaita, joustavia ja tarpeenmukaisia ratkaisuja. Digitaaliset alustat on nähty yhtenä lupaavana ratkaisuna tukea organisaation oppimista ja osaamisen kehittämistä. Formaalien koulutusten lisäksi alustoja hyödynnetään yhä enemmän myös työpaikan kehittämistoiminnassa. Alustavälitteiseen oppimiseen liittyy kuitenkin myös haasteita: sisällöt eivät aina vastaa työntekijöiden tarpeeseen, motivaatio osallistumiseen voi olla heikkoa ja vuorovaikutus oppimisalustalla vähäistä. Näihin haasteisiin on haettu ratkaisuja tekoälysovelluksista, jotka tukevat esimerkiksi yksilöllisiä oppimispolkuja ja tiivistävät keskusteluja.

Tekoälyn hyödyntäminen oppimisalustoilla on ilmiönä uusi ja tutkimuksen painopiste on ollut pääosin teknisissä ratkaisuissa ja oppilaitoskontekstissa. Työn kehittämisen näkökulmasta tutkimusta on tehty vähän.

Tekoäly työn kehittämisen tueksi (TeKeT) tutkimushanke toteutetaan 1.2.2020-31.3.2020 Työsuojelurahaston rahoituksella. Tutkimuksessa tarkastellaan tekoälyn käyttöä osana oppimisalustalla tapahtuvaa valmennus- ja kehittämistoimintaa. Kiinnostuksen kohteena on 1) miten tekoälyn käyttö verkkoalustalla tapahtuvassa kehittämistoiminnassa voi tukea työntekijöiden sekä työ- ja virtuaaliyhteisöiden oppimisprosessia, sekä 2) miten oppimisalustan tekoälyelementit voivat auttaa ja uudistaa verkkoalustalla tapahtuvaa ohjausta ja valmentajan työtä työyhteisön kehittämistoiminnassa.

Ilmiötä lähestytään moninäkökulmaisesti, erilaisista tutkimusperinteistä käsin. *Kognitiivinen psykologia* auttaa ymmärtämään, mitä oppimista edistäviä seikkoja tekoälysovellusten avulla voi tuoda oppimisalustalle. *Digitaalinen keskusteluanalyysi* puolestaan selittää yhteisöllisen oppimisen vuorovaikutuksellista rakentumista, ohjaamista sekä ohjaamisen ja osallistumisen haasteita digitaalisessa ympäristössä. *Kehittävän työntutkimuksen* viitekehys puolestaan auttaa ymmärtämään työyhteisön kehittämistoimintaa systeemisestä näkökulmasta, sekä tarkastelemaan miten tekoälyelementtien avulla tuetaan uutta luovaa oppimista. Tällainen tutkimusote mahdollistaa laaja-alaisen ymmärryksen tutkittavasta ilmiöstä sekä rakentaa uudenlaista monimenetelmällistä tiedonkeruun ja tutkimuksen tekemisen perustaa.

Aineisto kerätään kolmesta tekoälyä hyödyntävää valmennus- ja kehittämisprosessista, jotka toteutetaan osin tai kokonaan verkkoalustalla. Aineiston muodostavat näiden prosessien verkkoalustalla käydyt keskustelut ja oppimisalustan analytiikka. Lisäksi sekä ohjaajia, että valmennusprosesseihin osallistuvia työntekijöitä haastatellaan. Esittelemme, miten tekoälyn hyödyntämistä oppimisessa ja valmennuksessa on yhteiskehitetty tutkijoiden ja alustan kehittäjien yhteistyönä, sekä tarkastelemme analyysimenetelmiä, joiden avulla tästä kehittyvästä ilmiöstä saadaan monipuolista ja luotettavaa tietoa moninäkökulmaisella otteella.